

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/236/2015
Identifikačné číslo spisu: 7014200293
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014200293.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: K. K., nar. XX.XX.XXXX, J. XXX, C. X., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.12.2013 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/16/2014-55 zo dňa 27.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/16/2014-79 zo dňa 02.09.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/16/2014-55 zo dňa 27.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/16/2014-79 zo dňa 02.09.2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 9Sd/16/2014-55 zo dňa 27.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/16/2014-79 zo dňa 02.09.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.12.2013 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“), ktorým odporca podľa § 70 ods. 1 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietol žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zo dňa 09.12.2013 s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne Košice zo dňa 09.12.2013 nie je invalidná, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Neúspešnej navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím u navrhovateľky sú choroby podporného a pohybového aparátu, dorzopatia, degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničiek zaradené do kapitoly XV, oddiel E, položka 3, písmeno b) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. a tomuto postihnutiu zodpovedá miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 25%. Ďalšie zdravotné postihnutia nepredpokladajú pokles schopnosti sústavnej zárobkovej činnosti a nie sú

posudkovo významné. Na základe podaného opravného prostriedku bol zdravotný stav navrhovateľky opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach dňa 03.03.2014, ktorý taktiež dospel k záveru, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľky je naďalej 25%. Posudkový lekár opätovným zhodnotením zdravotného stavu navrhovateľky na základe rozsiahlej zdravotnej dokumentácie tiež konštatoval, že funkčné postihnutie vyplývajúce z ochorenia pohybového, tráviaceho, obehového ústrojenstva a zmiešanej úzkostne-depresívnej poruchy, ako aj ochorenia štítnej žľazy, je funkčne z posudkového hľadiska naďalej menej významné, neodôvodňujúce invaliditu. Na pojednávaní krajského súdu dňa 28.03.2014 a 06.06.2014 navrhovateľka predložila nové lekárske správy a nálezy. Jej zdravotný stav bol opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade dňa 24.02.2015, ktorý taktiež dospel k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľky sú choroby podporného a pohybového aparátu, dorzopatia, degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničiek a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 25%. Vzhľadom na vyššie uvedené zdravotné ťažkosti, ktoré boli už v minulosti posúdené viacerými posudkovými lekármi, posudková lekárka vyhodnotila zdravotný stav navrhovateľky aj v súvislosti s novo doloženými lekáorskými nálezmi konštatujúc, že tieto nálezy sú v podstate identické ako boli v minulosti a nepodmieňujú zmenu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť tak, ako to bolo hodnotené v minulosti. Navrhovateľka na pojednávaní krajského súdu dňa 27.03.2015 uviedla, že krajský súd v predmetnej veci urobil všetko, aby sa dôsledne zistil skutkový stav veci, avšak s posudkom posudkovej lekárky sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade, vypracovaným dňa 24.02.2015, nesúhlasí, nakoľko sú v ňom všetky diagnostické závery konštatované tak, že ide o ľahkú depresiu a o ľahké poškodenie zdravia. Podľa jej názoru tento posudok nezohľadňuje mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nakoľko jej zdravotný stav je zlý a preto jej mala byť stanovená vyššia miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Zástupkyňa odporcu na pojednávaní uviedla, že posudkoví lekári zohľadnili zdravotný stav navrhovateľky na základe predložených lekáorských správ, tieto vyhodnotili a konštatovali, že navrhovateľka nie je invalidná. Krajský súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ktorí vo svojich posudkoch vyhodnotili jej zdravotné postihnutie na základe lekáorských správ a odborných lekáorských vyšetrení. Navrhovateľka v konaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli známe príslušným posudkovým lekárom pri vypracovaní posudkov a ktoré by mohli ich jednoznačne závery spochybniť. Zdravotné poškodenia navrhovateľky zistené objektívnymi lekáorskými vyšetreniami podľa posudkov posudkových lekárov neznižujú jej pracovnú schopnosť natoľko, aby bola invalidná. Podľa týchto posudkov má navrhovateľka pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav stanovenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 25% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a teda nie je invalidná.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu v jej prospech a uznal ju invalidnou na minimálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, resp. žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie dokazovanie. Uviedla, že krajský súd nesprávne zistil a vyhodnotil skutkový stav na základe posudkov, ktoré síce boli opakovane vypracované z bohatej dokumentácie, ale neboli dostatočne objektívne. V tejto súvislosti poukázala na účelovú bagatelizáciu zdravotných nálezov s výberom tých údajov v nich, ktoré podporujú zámer nepriznať jej invaliditu, či už v posudku MUDr. K., alebo v posudku MUDr. J. Navrhovateľka je práceneschopná od 09.11.2012 doteraz. Celú túto dobu nebol takmer jeden týždeň, kedy by nebola na nejakých vyšetreniach, kontrolách (u neurológa, reumatológa, na internom atď.) pre pretrvávajúce zdravotné ťažkosti. V psychiatrickej liečbe je od 10.01.2013 s diagnózou úzkostne-depresívna porucha, pravidelne mesačne navštevuje psychiatra, ktorý jej mení liečbu pre nedostatočný efekt. Len v náleze zo dňa 20.08.2013, ktorý MUDr. K. vybral do posudku, sa píše: „stav t. č. stabilizovaný, občasná anxieta“. V ďalších nálezoch sa píše o depresii, emočnej tenzii, anxiete. MUDr. J. mala k dispozícii aj nález zo dňa 14.03.2014, kde sa konštatuje generalizovaná anxieta pri zmiešanej úzkostne-depresívnej poruche a od 10.06.2014 aj nálezy, kde sa jej stav hodnotí vážnejšou diagnózou stredne ťažkej depresie. Táto diagnóza odvtedy trvá. Podľa

posudku MUDr. J. ide len o epizódu stredne ťažkej depresie, hoci aj táto porucha nálady je podľa zákona č. 461/2003 Z. z. hodnotená 35% až 45%-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Ďalej navrhovateľka uviedla, že má aj chronickú gastritídu aj polypy rekta hrubého čreva. Podľa posudkových lekárov tráviace ťažkosti súvisiace s celiakiou nie sú závažné, sú dobre kompenzovateľné životosprávou, avšak navrhovateľka je aj pri držaní prísnej diéty náchylná na infekty, herpesy, má cysty. Od roku 2009 bola trikrát hospitalizovaná pre ťažkosti s chrbticou (2009, 2010, 2012), 6 až 7-krát ročne absolvuje ambulantnú rehabilitáciu a je na analgetickej liečbe. Podľa posudkových lekárov ide u nej o mierne degeneratívne a funkčné poruchy chrbtice, hoci vie, že pri protrúzii a herniácii sa problémy riešia aj operačne. Tieto fakty sú pri posúdení zdravotných ťažkostí pre chrbticu nepovšimnuté. MUDr. T. navrhovateľke povedala, že vyhodnotí ňou donesené lekárske nálezy a aj tie, ktoré pošle z plánovaných vyšetrení a následne vypracuje posudok, ktorý zašle krajskému súdu. Dňa 04.11.2014 žiadala o doplnenie zdravotných nálezov už MUDr. J., s ktorou navrhovateľka osobne nejednala a ona vypracovala aj posudok. Podľa názoru navrhovateľky a podľa konzultácií s príslušnými odborníkmi (psychiater, gastroenterológ, neurológ) by každá z týchto diagnóz mohla podmieňovať invaliditu aspoň na 41%. K odvolaniu navrhovateľka priložila aj fotokópie lekárskeho nálezov s podčiarknutím faktov podporujúcich jej námietky uvedené v odvolaní.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky písomne nevyjadril.

Dňa 05.05.2017 bolo odvolaciemu súdu doručené podanie navrhovateľky, v ktorom uviedla, že dňa 27.05.2015 podala odvolanie proti rozsudku krajského súdu, odvolací súd vec vrátil krajskému súdu na doplnenie jej adresy. Krajský súd vydal opravné uznesenie, v ktorom uviedol adresu trvalého bydliska navrhovateľky. Od tohto obdobia vo veci neobdržala žiadne vyrozumienie a preto žiadala, aby jej odvolací súd oznámil, či vo veci už rozhodol. Od podania žaloby prešla skoro dvojročná lehota a jej zdravotný stav sa zhoršil a nedovoľuje jej vykonávať žiadnu sústavnú prácu. Na záver uviedla, že v prípade potreby zašle odvolaciemu súdu nové lekárske správy, ktoré môžu preukazovať, že jej nárok na priznanie invalidného dôchodku je oprávnený.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Kľúčovou otázkou vo veci bolo posúdenie, či odporca a krajský súd správne vyhodnotili lekárske posudky posudkových lekárov týkajúce sa zdravotného stavu navrhovateľky a či navrhovateľka splnila podmienku vzniku nároku na invalidný dôchodok, ktorou je invalidita poistenca.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať

zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobu, nielen prechodne podľa poznatkov lekárskej vedy, spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40%.

Lekársku posudkovú činnosť dôchodkového poistenia vykonáva v zmysle § 153 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. posudkový lekár Sociálnej poisťovne príslušnej pobočky a posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie. Lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Navrhovateľka v žiadnom podaní neuviedla konkrétne dôvody alebo námietky, ktoré by spochybňovali závery posudkov a nepreukázala, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jej schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia. Z posudkovej dokumentácie vyplýva, že posudkoví lekári mali k dispozícii nálezy odborných lekárskeho vyšetrení, vrátane dokladov, ktoré navrhovateľka predložila súdu. Vzhľadom na to, že posudzovanie zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je odbornou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudok posudkového lekára sociálneho poistenia, pobočky Sociálnej poisťovne Košice zo dňa 09.12.2013, ako aj posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach zo dňa 03.03.2014 a posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade zo dňa 24.02.2015 tieto podmienky spĺňajú.

Posudkoví lekári pobočky Košice a ústredia Sociálnej poisťovne, vysunuté pracovisko v Košiciach a v Poprade v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľky a ňou predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľky sú podľa doložených lekárskeho nálezov choroby podporného a pohybového aparátu, dorzopatia, degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničiek, vyplývajúce zo stavu po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek. Za uvedené postihnutie bola navrhovateľke určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 25%. Z lekárskeho posudku zo dňa 24.02.2015 vyplýva, že viaceré neurologické vyšetrenia doložené v rámci posudzovania jej zdravotného stavu dokumentujú len mierne funkčné postihnutie s minimálnym obmedzením pohybov v krčnej, hrudnej a krížovej časti chrbtice, ktoré majú tendenciu zlepšiť sa po opakovanej rehabilitačnej liečbe. Iné ochorenia, ktoré má navrhovateľka, nemajú podľa posudkových lekárov vplyv na výšku miery poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Navrhovateľka v odvolacom konaní nepreukázala žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania. Jej subjektívne presvedčenie, že zdravotné postihnutie zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nie je rozhodujúce, pretože posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia je zverenú posudkovým lekárom sociálneho poistenia.

Aj odvolací súd považoval posudky posudkových lekárov za úplné, presvedčivé a zodpovedajúce

kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z. z., keďže posudkoví lekári sa vysporiadali so všetkými namietanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľky. Pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľky ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu.

V súvislosti s vyjadrením navrhovateľky doručeným odvolaciu súdu dňa 05.05.2017, v ktorom uviedla, že v prípade potreby predloží nové lekárske správy, je potrebné uviesť, že odvolací súd by na ne neprihliadol z dôvodu, že v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. súd v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia odporcu, teda ku dňu 23.12.2013 (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.), hoci zákon nevylučuje možnosť, aby odporca na základe ďalších dôkazov prehodnotil svoje rozhodnutie; takáto možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezu a dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia odporcu, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľky zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a že navrhovateľke nevznikol nárok na invalidný dôchodok.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka nebola v tomto konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.